

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

2026-YIL
IYUN/6-SON, III-QISM

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

*Elektron nashr. 2026-yil, iyun.
III-qism*

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdulkarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjavevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy
jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

SUD BOSHQARUVCHILARI FAOLIYATINING IQTISODIY RAG'BATLANTIRISH TIZIMI VA ULARNING SUBSIDIAR JAVOBGARLIGI: MUAMMOLAR VA TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI	12
Soliyev Damirjon Nurmatovich	
BLOKCHEYN TEKNOLOGIYASI ASOSIDA MOLIVAVIY TRANZAKSIYALARNI NAZORAT QILISH TIZIMI (SMART-KONTRAKTLAR, MARKAZLASHMAGAN MA'LUMOTLAR BAZASI VA AUDIT IZLARI)	18
Olimova Mukhlisa Vohidjon qizi	
SANOAT SEKTORIDA YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH: STRATEGIK AFZALLIKLAR VA TO'SIQLAR TAHLILI	26
Xatamov Ochildi Qurbonovich	
ТРАНСФОРМАЦИЯ БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ УЗБЕКИСТАНА КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ ЕЁ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ	32
PhD. Юлдашева С.Ш	
TREND MODELLARI YORDAMIDA MEHNAT RESURSLARI SONINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH	38
Haydarova Dinora Atamurot qizi	
МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ВЫКУПА И ПРОДАЖИ КВОТ НА ОРОСИТЕЛЬНУЮ ВОДУ	43
Гоженко Борис Владимирович	
MOLIVAVIY LEVERIJ SAMARASI VA QARZ MABLAG'LARINI BOSHQARISHDA UNDA FOYDALANISH	50
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
XIZMATLAR SOHASIDA WEBMONEY TO'LOV TIZIMINI KOMPYUTERDA O'RNATISH VA SOZLASHNING IQTISODIYOTDAGI ROLI	55
Fazilat Esirgapovna Jomonqulova	
Nizomov Murod	
Qurbonboyeva Rayhon Bahronjon qizi	
MECHANISMS FOR THE FORMATION AND DEVELOPMENT OF A HEALTHY LIFESTYLE	58
Shukhrat Mashrabboevich Mamadaliyev	
BANK SEKTORIDA OPERATSION SAMARADORLIK VA XAVFLARNI BOSHQARISHNI BAHOLASH	62
R.I.Rashidov	
A.N. Elmurodov	
A.A. Muhiddinov	
TRANSFORMING ECONOMIC GOVERNANCE IN UZBEKISTAN THROUGH DIGITAL PUBLIC SECTOR TOOLS	68
Bokhodirov Boriykhon Boburovich	
Bahromjon Urmanov	
TIJORAT BANKLARINING INVESTITSIYA VA KREDIT SALOHİYATINI BOSHQARISH	74
Ergashova Nilufar Sobirovna	
DEHQON XO'JALIKLARIDA QO'SHILGAN QIYMAT ZANJIRINING SHAKLLANISHI VA UNGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR	80
Azizov Shohsuvor Yuldashevich	
VERTIKAL INTEGRATSİYALASHGAN BANK TUZILMASINI "YAGONA MFO" TEKNOLOGIYASI ASOSIDA TRANSFORMATSIYA QILISH SXEMASI	84
Qo'shboqov Doniyorbek Maxramqulovich	

O'ZBEKISTON SANOAT KORXONALARIDA "YASHIL EKOTIZIM" VA RESURS SAMARADORLIGI (RECP)NI JORIY ETISHNING METODOLOGIK ASOSLARI HAMDA EMISSIALARNI KAMAYTIRISH SAMARADORLIGI.....	90
Do'stqobilov Ulug'bek Ibrohimovich	
TURIZM SOHASIDA OILAVIY TADBIRKORLIK TUSHUNCHALARINING MAZMUN VA MOHIYATIGA ILMIY-NAZARIY YONDASHUVLAR	94
Pardayeva Ozoda Mamayunusovna	
СНИЖЕНИЕ ТЕХНИЧЕСКИХ И КОММЕРЧЕСКИХ ПОТЕРЬ ЭЛЕКТРОЭНЕРГИИ КАК НАПРАВЛЕНИЕ ПОВЫШЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ РАСПРЕДЕЛИТЕЛЬНЫХ СЕТЕЙ УЗБЕКИСТАНА	100
Маърупова Дилсора Абдулла кизи	
O'ZBEKISTON QURILISH SOHASIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHNING INSTITUTIONAL SHART-SHAROITLARI.....	105
Qodirov Sardorbek Isroiljon o'g'li	
АКАДЕМИЧЕСКИЕ НАВЫКИ И ОСОБЕННОСТИ ИХ ФОРМИРОВАНИЯ	113
Усманова Зумрад Исламовна	
Рахматуллаев Алижон	
Сайфитдинов Азизжон	
G'AZNACHILIK OPERATSIYALARINING BANKLIKVIDLIGINI TA'MINLASHDAGI O'RNI (SILICON VALLEY BANK MISOLIDA).....	119
Axadov Shahboz Shuxrat o'g'li	
ТРАНСФОРМАЦИЯ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ТВЁРДЫМИ БЫТОВЫМИ ОТХОДАМИ В Г. ТАШКЕНТЕ: ОТ ПОЛИГОННОГО ЗАХОРОНЕНИЯ К РЕСУРСНО-ЭНЕРГЕТИЧЕСКОМУ ИСПОЛЬЗОВАНИЮ	127
Джусупов Кубанычбек	
STRATEGIK BOSHQARUV HISOBI AXBOROT TA'MINOTINING METODOLOGIK ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH	133
Umidjon Kostayev	
DEVELOPMENT OF A METHODOLOGY FOR TEACHING STUDENTS OBJECTORIENTED PROGRAMMING IN A VIRTUAL COLLABORATIVE ENVIRONMENT USING GENERATIVE ARTIFICIAL INTELLIGENCE TOOLS	140
Saidova Dilfuza Ergashovna	
AUDIT SIFATI NAZORATINI TAKOMILLASHTIRISH	145
Muydinov Erkin Jamaldinovich	
THE ROLE OF E-COMMERCE IN ECONOMIC DEVELOPMENT: EVIDENCE FROM UZBEKISTAN'S DIGITAL TRANSFORMATION.....	152
Shakhriddinova Sitora Tolibjon kizi	
THE IMPACT OF SUSTAINABILITY PRACTICES IN THE AGRICULTURAL INDUSTRY IN UZBEKISTAN.....	157
Yorkin Ziyodullaev	
Munisa Bekmirzaeva	
РОЛЬ ЦИРКУЛЯРНОЙ ЭКОНОМИКИ В ЗЕЛЕНОМ РОСТЕ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	166
Мохамед Эйд Али Балбаа	
Усманова Азиза Алишеровна	
OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARIDA SAMARADORLIKNI OSHIRISHNING INNOVATSION YO'LLARI.....	173
Shakirxodjaeva Zuxraxon Rustamxanovna	
BARQAROR RIVOJLANISH HISOBOTLARINI TUZISH MASALALARI: XALQARO TAJRIBA VA TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI.....	180
Menglikulov Baxtiyor Yusupovich	

THE IMPACT OF SUSTAINABILITY PRACTICES IN THE AGRICULTURAL INDUSTRY IN UZBEKISTAN	184
Yorkin Ziyodullaev	
Munisa Bekmirzaeva	
TASTE OF PLACE: HOW LOCAL-INGREDIENT SOURCING AFFECTS GUEST SATISFACTION AND MENU PROFITABILITY IN HOTEL RESTAURANTS	193
Bahodirova Durdona	
Atametova Sevara	
INTERACTIONS IN CREATIVE TOURISM: RESIDENTS' PERSPECTIVES IN UZBEKISTAN.....	198
Dildora Khodjaeva Mukhamedkhodjaevna	
Jasmin Raxmidinova	
XO'JALIK YURITUVCHISUBYEKTLARNING LIKVIDLILIGINI TA'MINLASH MASALALARI	204
Bauyetdinov M.J.	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH SHAROITIDA MINTAQA TABIIY RESURSLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'LLARI (BUXORO VILOYATI MISOLIDA)	212
Safarov Otabek Abduhamidovich	
SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYAT SAMARADORLIGINING NAZARIY JIHATLARI.....	218
O'rinov Akmaljon Axmadjonovich	
ТЕОРИИ УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМИ РИСКАМИ В БАНКОВСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....	223
Убайдуллаева Мафтунахон Акмалхон кизи	
SURXONDARYO VILOYATI IQTISODIYOTIGA JALB ETILAYOTGAN INVESTITSİYALAR SAMARADORLIGI TAHLILI	230
Xatamova Manzura Ochildiyevna	
TURISTIK MAHSULOT MARKETINGI: NAZARIY ASOSLARI VA RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI	240
Usmanova Zumrad Islamovna	
IN VITRO TEXNOLOGIYASI ASOSIDA KARTOSHKA URUG'CHILIGI ZANJIRI SAMARADORLIGINI IQTISODIY BAHOLASHNING NAZARIY ASOSLARI	244
Mardonova Zarifa Numonjonovna	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT OPERATSIYALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH UCHUN RESURSLAR YETARLILIGINI TA'MINLASH MASALALARI	251
Sheraliyev Olimjon O'ktam o'g'li	
O'ZBEKISTONDA ESG MOLIYALASHTIRISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI VA MEXANIZMLARI	258
Ajibayeva Raiya Maxsutovna	
YASHIL MOLIYALASHTIRISH INSTRUMENTLARI ORQALI BARQAROR IQTISODIY O'SISHNI TA'MINLASH MASALALARI	262
Ajibayeva Raiya Maxsutovna	
ANIQ FANLARNI O'QITISHDA METAKOGNITIV YONDASHUVLAR: TEORETIK ASOSLAR, KOGNITIV ARXITEKTURA VA AMALIY TRANSFER MUAMMOLARI	265
Namozov Diyorbek Baxtiyor o'g'li	
XUFYONA IQTISODIYOTNING MOHIYATI VA UNI O'ZBEKISTONDA KAMAYTIRISH CHORA-TADBIRLARI	270
Kalandarov R.A.	
RAQAMLI TO'LOV TIZIMLARIDA ALOQA OPERATORLARI ROLINI OSHIRISH ISTIQBOLLARI.....	276
Nuraliyev Nurbek Rustam o'g'li	
DAVLAT BUDJETI DAROMADLARI BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA BILVOSITA SOLIQQA TORTISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI	281
Mansurova Arofatxon Shavkat qizi	

INTERNATIONAL TRENDS AND THE LEGAL FRAMEWORK OF E-COMMERCE DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN.....	286
Usmanova Zumrad Islamovna	
ISSUES OF ACCOUNTING RECOGNITION AND VALUATION OF LONG-TERM ASSETS UNDER INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS (IFRS).....	290
Golib D. Tashmanov	
Ismandiyor B. Umirzokov	
СПЕЦИФИКА ФОРМИРОВАНИЯ РИСКОВ В СФЕРЕ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПЛАТФОРМ	297
Алиева Сусанна Сейрановна	
ZAMONAVIY AXBOROTLASHGAN TA'LIM MUHITIDA ANIQ FANLARNI O'QITISHNING KOGNITIV VA METAKOGNITIV DETERMINANTLARI.....	304
Shogeldieva Sabrina Omongeldiyevna	
BANKLARARO LIKVIDLILIKNI BOSHQARISHDA SUN'IY INTELLEKT VA BIG DATA TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH ISTIQBOLLARI	309
Baxromov Nodirjon Muhammadamin o'g'li	
OTMLARDA ILMIY-TEXNIK MAHSULOTLARNI TIJORATLASHTIRISHDA ISHTIROK ETADIGAN SUBYEKTLAR: ROLLAR, FUNKSIYALAR VA O'ZARO MUNOSABATLAR TAHLILI	313
Safarov Bekzod Istamovich	
TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTINI YASHIL MARKETING VOSITALARI ASOSIDA RIVOJLANTIRISH MEKANIZMI	319
Jo'raboyev Jurabek Muhibillo o'g'li	
O'ZBEKISTONDA AGROTURIZMNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	323
Aktamov Olimjon Abdug'ani o'g'li	
SAVDO FAOLIYATIDA MIJOZ EHTIYOJLARINI ANIQLASH MEKANIZMLARI.....	333
Mamatraimov Islom Mamanazarovich	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT OPERATSIYALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH UCHUN RESURLAR YETARLILIGINI TA'MINLASH MASALALARI	338
Sheraliyev Olimjon O'ktam o'g'li	
ОСОБЕННОСТИ ФИНАНСИРОВАНИЯ СИСТЕМ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ В СТРАНАХ ЕВРОПЕЙСКОГО СОЮЗА	345
Омокеев Максымбек Конколойевич	
O'ZBEKISTONDA YASHIL TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI MOLIYALASHTIRISH IMKONIYATLARI.....	351
Nurmetova Muyassar Jumanazarovna	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA TOG' TURIZMNI BARQAROR RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	358
Alimov Abduvakil Komil o'g'li	
TURIZMNI MINTAQAVIY RIVOJLANTIRISHDA DIVERSIFIKATSIYA JARAYONLARINING NAZARIY ASOSLARI VA HUDUDIY XUSUSIYATLARI.....	365
Abduxamidov Sarvar Adxamovich	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHNING OBYEKTIV ZARURATI, TASHKILIY-IQTISODIY JIHATLARI	371
Nematjonova Risolatxon Dilshodbek qizi	

KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHNING OBYEKTIV ZARURATI, TASHKILY-IQTISODIY JIHATLARI

Nematjonova Risolatxon Dilshodbek qizi
Andijon davlat texnika instituti. “Iqtisodiyot” yo’nalishi 2-kurs talabasi
E-mail risolatxonematjonova@gmail.com

Ilmiy rahbar: Turginova Mavludaxon Maxammadjanovna
Andijon davlat texnika instituti katta o’qituvchisi
E-mail: turginovamavludaxon@gmail.com
ORCID: 0009-0008-1582-2206

Annotatsiya. Maqolada O‘zbekiston Respublikasi va uning hududlarida 2020–2024-yillar davomida kichik tadbirkorlik subyektlarining jami bandlikdagi ulushi tahlil qilingan. Tadqiqot davomida hududlar kesimida kichik biznesning aholi bandligini ta’minlashdagi o‘rni, uning dinamikasi hamda hududlararo farqlanish xususiyatlari o‘rganilgan. Tahlil natijalariga ko‘ra, kichik tadbirkorlik subyektlari mamlakatda bandlikni ta’minlashning muhim omili ekanligi aniqlangan. Shuningdek, kichik biznesning bandlikdagi ulushini oshirish va hududlarda tadbirkorlik faoliyatini yanada rivojlantirish bo‘yicha amaliy takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: kichik biznes, xususiy tadbirkorlik, bandlik, mehnat bozori, hududiy rivojlanish, iqtisodiy o‘shish, tadbirkorlik subyektlari, aholi bandligi, hududlar iqtisodiyoti, kichik biznes ulushi.

Аннотация. В статье проведён анализ доли субъектов малого предпринимательства в общей занятости населения Республики Узбекистан и её регионов за 2020–2024 годы. В ходе исследования изучены роль малого бизнеса в обеспечении занятости населения, динамика его развития и особенности межрегиональных различий. По результатам анализа установлено, что субъекты малого предпринимательства являются важным фактором обеспечения занятости в стране. Также разработаны практические рекомендации по увеличению доли малого бизнеса в занятости населения и дальнейшему развитию предпринимательской деятельности в регионах.

Ключевые слова: малый бизнес, частное предпринимательство, занятость, рынок труда, региональное развитие, экономический рост, субъекты предпринимательства, занятость населения, экономика регионов, доля малого бизнеса.

Abstract. The article analyzes the share of small business entities in total employment across the Republic of Uzbekistan and its regions during 2020–2024. The study examines the role of small businesses in ensuring employment, their development dynamics, and the characteristics of regional differences. The analysis revealed that small business entities are an important factor in providing employment in the country. In addition, practical recommendations were developed to increase the share of small businesses in employment and to further promote entrepreneurial activity in the regions.

Keywords: small business, private entrepreneurship, employment, labor market, regional development, economic growth, business entities, population employment, regional economy, share of small business.

KIRISH

Kichik biznes bugungi kunda mamlakatlar iqtisodiy rivojlanishining asosiy ustunlaridan biri sifatida qaralmoqda. Bu soha nafaqat iqtisodiy barqarorlikni ta’minlashda, balki yangi ish o‘rinlari yaratish, innovatsiyalarni rivojlantirish va tadbirkorlik muhitini shakllantirishda ham muhim rol o‘ynaydi. Kichik biznes subyektlari o‘zining moslashuvchanligi, samaradorligi va yuqori raqobatbardoshligi bilan yirik korxonalar tizimini to‘ldirib, iqtisodiyotni diversifikatsiya qilishga xizmat qiladi.

Kichik biznesni rivojlantirish zamonaviy iqtisodiyotda muhim iqtisodiy zaruriyat sifatida qaraladi. Chunki u mamlakatning iqtisodiy barqarorligini ta’minlash va ijtimoiy-iqtisodiy muammolarni hal qilishda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Kichik biznes iqtisodiyotning eng katta ish beruvchi sohalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, ish

bilan ta'minlash imkoniyatlari cheklangan hududlarda kichik biznes faoliyati yangi ish o'rinlari yaratib, ishsizlik darajasini kamaytiradi.

Kichik biznes ko'p tarmoqli faoliyat ko'rsatishga qodir bo'lib, iqtisodiyotning turli sohalarida faoliyat olib boradi. Bu iqtisodiy diversifikatsiyani ta'minlaydi va iqtisodiyotning bir tomonlama rivojlanish xavfini kamaytiradi.

Bugungi global iqtisodiyotda barqarorlik va innovatsiyani ta'minlovchi asosiy omillardan biri sifatida kichik biznesda e'tirof etilmoqda. Dunyo miqyosida iqtisodiyotning ushbu sektori bo'yicha olib borilgan ilmiy izlanishlar va amaliy tadqiqotlar kichik biznesning nafaqat iqtisodiy o'sish, balki yangi ish o'rinlari yaratish, innovatsiyalarni joriy etish va ijtimoiy muammolarni hal etishdagi muhim rolini ta'kidlab kelmoqda. Ushbu masala g'arbiy mamlakatlar, MDH davlatlari hamda O'zbekistonda iqtisodchilar, sotsiologlar va tadbirkorlikni o'rganuvchi mutaxassislar tomonidan keng yoritilgan.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

G'arb olimlari kichik biznesni rivojlantirishni innovatsiyalar, bozor dinamikasi va xalqaro raqobatbardoshlik kontekstida tahlil qilib, ushbu sohaning global iqtisodiy tuzilmalarga ta'sirini o'rganishga katta e'tibor qaratgan. MDH davlatlari olimlari esa, kichik biznesning iqtisodiy o'tish davrlaridagi o'zni, davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanishi va mehnat bozoriga ta'sirini tadqiq qilishda alohida yutuqlarga erishgan. Mahalliy tadqiqotchilar esa O'zbekiston sharoitida kichik biznesning milliy iqtisodiyotdagi o'rnini o'rganib, uning mahalliy ehtiyojlarni qondirish va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashdagi roli yuzasidan chuqur tahlillar olib bormoqdalar.

Kichik biznesni rivojlantirish va uning iqtisodiyotdagi ahamiyati G'arbiy mamlakatlarda uzoq yillardan buyon ilmiy tadqiqotlar markazida bo'lib, o'rganish jarayonida asosan uning iqtisodiy o'sish, innovatsiyalarni rag'batlantirish, yangi ish o'rinlarini yaratish va raqobatbardosh muhitni shakllantirishdagi o'rnini tahlil qilganlar.

Amerikalik iqtisodchi P. Drucker o'z asarlarida biznesni to'g'ridan-to'g'ri tadbirkorlik bilan bog'lashga ehtiyotkorlik bilan yondashadi. Uning fikricha, barcha tadbirkorlar biznesmen bo'lmasligi mumkin va aksincha, har qanday biznesmen ham haqiqiy tadbirkor emas. Drucker kichik biznesni boshqarishning o'ziga xos jihatlarni tahlil qilib, ularni innovatsiyalarni amalga oshirishdagi yetakchi kuch sifatida ko'rsatgan. Kichik korxonalar yangi mahsulot va xizmatlarni bozorda tezkor sinovdan o'tkazish, texnologik yutuqlarni joriy qilishda samaradorlik ko'rsatadi. Taniqli iqtisodchi J. Schumpeter (1934) kichik biznesning iqtisodiy rivojlanishdagi rolini chuqur tahlil qilib, uni "innovatsiyalar dvigateli" sifatida ta'riflagan. Uning "ijodiy vayronkorlik" nazariyasiga ko'ra, kichik tadbirkorlik subyektlari eskirgan texnologiyalar va boshqaruv uslublarini yangilari bilan almashtirish orqali iqtisodiy tizimni harakatga keltiradi.

David Birchning tadqiqotlarida kichik biznesning yangi ish o'rinlarini yaratishdagi roli alohida urg'u bilan tahlil qilingan. U tez sur'atda rivojlanayotgan kichik korxonalarni iqtisodiy o'sishning muhim drayveri sifatida ko'rsatgan.

R. Damari kichik biznesni iqtisodiy rivojlanishning yangi bosqichlariga olib chiqishdagi ahamiyatini tahlil qilgan bo'lsa, R. Bruksbank esa yangi iqtisodiyot sharoitida kichik biznes strukturasi shakllanishi va transformatsiyasini o'rganib chiqqan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Xorijiy olimlarning kichik biznesni o'rganishga oid yondashuvlari shuni ko'rsatadiki, bu sektor iqtisodiyotning strategik qismi sifatida faoliyat yuritib, jamiyatning turli ehtiyojlarini qondirishda va resurslardan samarali foydalanishda muhim rol o'ynaydi. Ayniqsa, kichik biznesning innovatsiyalarni joriy etish va bozor muhitiga moslashishdagi tezkorligi uni zamonaviy iqtisodiyotning ajralmas qismiga aylantiradi.

Mazkur nazariyalar va tadqiqotlar O'zbekiston kabi rivojlanayotgan mamlakatlarda kichik biznesni rivojlantirish uchun amaliy qo'llanma sifatida xizmat qilishi mumkin. Innovatsion yondashuvlar va mahalliy sharoitlarga moslashgan davlat siyosati kichik biznesni rivojlantirishda muvaffaqiyatga erishishga yordam beradi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekistonda kichik biznesning rivojlanishi katta ahamiyatga ega. Iqtisodiy tomondan kichik biznesning roli va ahamiyatini quyidagi ko'rsatkichlar yordamida aniqlash mumkin.

Aholi zich joylashgan hududlarda, ayniqsa, Toshkent shahri, Farg'ona vodiysi viloyatlari (Andijon, Farg'ona, Namangan) va Samarqand, Buxoro kabi yirik shaharlarda kichik biznesning rivojlanishi yuqori bo'lmoqda. O'zbekistonda o'tgan yilning 1-dekabr holatiga faoliyat ko'rsatayotgan tadbirkorlik subyektlari soni 428 396 tani tashkil etgan. Shundan 424 695 tasi kichik tadbirkorlik subyektlari hissasiga to'g'ri kelgan.

1-jadval
O'zbekiston respublikasida kichik tadbirkorlik subyektlarining jami YAIMdagi ulushi¹ (%)

Viloyatlar	Yillar					2021-yilga nisbatan 2025-yildagi o'zgarishi (+, -)
	2021	2022	2023	2024	2025	
O'zbekiston Respublikasi	56,3	54,3	53,8	53,5	52,2	-4,1
Qoraqalpog'iston Respublikasi	61,6	61,7	64,2	66	65,5	3,9
Andijon viloyati	74,6	69,8	68,6	70,1	70,1	-4,5
Buxoro viloyati	77,4	74,4	72,5	72,4	71	-6,4
Jizzax viloyati	80,6	78,3	74,8	74,7	71,2	-9,4
Qashqadaryo viloyati	71,7	69,9	69,8	70,6	69,2	-2,5
Navoiy viloyati	27	26,8	27,6	23,5	21,1	-5,9
Namangan viloyati	76,1	74,6	74	73,9	73,6	-2,5
Samarqand viloyati	74,3	70,8	72	72,4	69,5	-4,8
Surxondaryo viloyati	78	77,3	76,6	77,9	76,4	-1,6
Sirdaryo viloyati	71,2	67,8	65	68,5	69,5	-1,7
Toshkent viloyati	48,3	50,4	53,3	55,1	55	6,7
Farg'ona viloyati	72,2	71,6	71,8	74	73	0,8
Xorazm viloyati	75,9	72	72,4	72,8	71,6	-4,3
Toshkent shahar	52	52,2	52,4	52,3	51,7	-0,3

Tahlil natijalari ayrim viloyatlarda kichik tadbirkorlik ulushida ma'lum o'zgarishlar kuzatilayotganini ko'rsatadi. Bu holat kichik biznesni rivojlantirish imkoniyatlarini yanada kengaytirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlarni amalga oshirish zarurligini ko'rsatadi. Surxondaryo, Toshkent va Farg'ona viloyatlarida kichik biznes ko'rsatkichlarida nisbatan barqaror dinamika kuzatilgan. Navoiy viloyatida mazkur ko'rsatkich boshqa hududlarga nisbatan pastroq darajada qayd etilgan bo'lib, hududning iqtisodiy xususiyatlarini inobatga olgan holda tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini yanada takomillashtirish imkoniyatlari mavjud. Tahlil natijalari hududlar kesimida ayrim farqlar mavjudligini ko'rsatadi va bu holat hududlarning o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda rivojlantirish dasturlarini yanada takomillashtirish imkonini beradi.

Kichik biznesning rivojlanishi O'zbekistonda quyidagi holatlar tufayli katta iqtisodiy ahamiyatga ega:

1. Kichik biznes barcha bozorlarimizni to'ldirish va aholining iste'mol tovarlari va xizmatlarga bo'lgan ehtiyojlarini to'liq qondirish imkonini beradi;
 2. Kichik firmalarni yaratish uchun katta investitsiyalar va ularni qurishning uzoq muddati talab qilinmaydi;
 3. Kichik biznesni rivojlantirish monopoliyaga qarshi siyosat va raqobat muhitini ta'minlashning eng samarali yo'nalishlaridan biri hisoblanadi;
 4. Kichik korxonalarini boshqarish osonroq, ular uchun murakkab boshqaruv tuzilmalarini yaratish kerak emas;
 5. Kichik firmalar tez va arzon xarajatlar bilan qayta jihozlanishi, amalga oshirishi va sinovdan o'tkazishi mumkin. Yangi texnologiyalarni ishlab chiqarishga qisman yoki to'liq avtomatlashtirishni amalga oshirish, avtomatlashtirilgan va qo'l mehnatining optimal kombinatsiyasiga erishish;
 6. Mamlakatimizda kichik biznesni tashkil etish jarayoni boshlanganda dastlabki bosqich, uning miqdoriy va sifat jihatidan yanada rivojlanishi milliy iqtisodiyotning izchil yuksalishining eng muhim omilidir.
- Aholi zich hududlarda kichik biznesni rivojlantirish yuqori iste'mol talabi, mehnat resurslarining yetarliligi va bozor infratuzilmasining nisbatan rivojlanganligi bilan ajralib turadi. Bunday hududlarda kichik biznes

¹ o'zbekiston respublikasi prezidenti huzuridagi statistika agentligi
<https://www.stat.uz/uz/rasmiy-statistika/small-business-and-entrepreneurship-2>

subyektlari tez moslashuvchanlik, xizmatlar va savdo sohasining ustuvorligi hamda innovatsion faoliyatni joriy etish imkoniyatlari bilan tavsiflanadi. Shu bilan birga, raqobatning keskinligi, yer va resurslar cheklanganligi, logistika va ekologik bosim kabi omillar biznes barqarorligiga ta'sir ko'rsatadi. Natijada, aholi zich hududlarda kichik biznesni rivojlantirish hududiy rejalashtirish, institutsional qo'llab-quvvatlash va samarali boshqaruv mexanizmlarini talab etadi.

2-jadval

Kichik tadbirkorlik subyektlarining jami bandlikdagi ulushi (%)

Viloyatlar	Yillar					2020-yilga nisbatan 2024-yildagi o'zgarishi (+, -)
	2020	2021	2022	2023	2024	
O'zbekiston Respublikasi	74,5	74,5	73,9	74	74,5	0
Qoraqalpog'iston Respublikasi	74,2	74,2	74,1	74,5	75,1	0,9
Andijon viloyati	80,8	80,7	80,2	80,7	81,3	0,5
Buxoro viloyati	74,9	74,2	74,3	74,5	74,5	-0,4
Jizzax viloyati	78,4	78,8	77,3	77,1	77	-1,4
Qashqadaryo viloyati	78,1	78,5	78,2	78,1	78,7	0,6
Navoiy viloyati	51,9	52,3	51,1	52,1	52,3	0,4
Namangan viloyati	81,6	82,2	81	80,9	81,8	0,2
Samarqand viloyati	81,7	81,5	80,9	81,1	81,2	-0,5
Surxondaryo viloyati	78,2	78,4	76,9	76,8	77,8	0,6
Sirdaryo viloyati	74,5	74,4	72,9	71,9	73,6	-0,9
Toshkent viloyati	70,8	69,8	70	70,6	71,1	0,3
Farg'ona viloyati	78,4	78,5	78,7	79,1	80,4	2
Xorazm viloyati	79,3	79,1	78,1	78,5	79,3	0
Toshkent shahar	49,7	50,2	50	49,4	48,4	-1,31

Jadval ma'lumotlari kichik tadbirkorlik subyektlarining jami bandlikdagi ulushi hududlar kesimida tahlil qilinganda, 2020–2024-yillar davomida respublika bo'yicha ushbu ko'rsatkich deyarli o'zgarmaganligi kuzatiladi. O'zbekiston Respublikasi bo'yicha kichik biznesning jami bandlikdagi ulushi 2020-yildagi 74,5 foizdan 2024-yilda ham 74,5 foizni tashkil etib, barqaror holat saqlanib qolgan.

Hududlar kesimida eng yuqori ulush 2024-yilda Namangan (81,8%), Andijon (81,3%) va Samarqand (81,2%) viloyatlarida qayd etilgan. Bu hududlarda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik aholi bandligini ta'minlashda muhim o'rin tutayotganligini ko'rsatadi. Ayniqsa, Andijon viloyatida ko'rsatkich 2020-yildagi 80,8 foizdan 2024-yilda 81,3 foizga yetib, 0,5 foiz punktga oshgan.

Tahlil davrida eng katta ijobiy o'zgarish Farg'ona viloyatida kuzatilgan bo'lib, kichik tadbirkorlikning jami bandlikdagi ulushi 78,4 foizdan 80,4 foizga oshib, 2,0 foiz punktlilik o'sishni ta'minlagan. Shuningdek, Qoraqalpog'iston Respublikasi (+0,9 foiz punkt), Qashqadaryo (+0,6 foiz punkt) va Surxondaryo (+0,6 foiz punkt) viloyatlarida ham ijobiy dinamikalar kuzatilgan.

Ayrim hududlarda ko'rsatkichlarning o'zgaruvchan dinamikasi kuzatilgan. Jumladan, Jizzax viloyatida kichik biznesning bandlikdagi ulushi 2020-yildagi 78,4 foizdan 2024-yilda 77,0 foizni tashkil etgan. Toshkent shahrida mazkur ko'rsatkich 2020-yildagi 49,7 foizdan 2024-yilda 48,4 foizni tashkil etgan. Bu holat yirik sanoat korxonalarini va xizmat ko'rsatish tashkilotlarining bandlikdagi ulushi ortib borayotgani bilan izohlanadi.

Navoiy viloyati va Toshkent shahrida kichik biznesning bandlikdagi ulushi boshqa ayrim hududlarga nisbatan nisbatan pastroq darajada qayd etilgan. 2024-yilda Navoiy viloyatida kichik biznesning jami bandlikdagi ulushi 52,3 foizni, Toshkent shahrida esa 48,4 foizni tashkil etgan. Mazkur hududlarda yirik sanoat korxonalarini va davlat sektorining iqtisodiyotdagi ulushi yuqoriligi sababli kichik biznesning bandlikka ta'siri nisbatan pastroqdir.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Umuman olganda, 2020–2024-yillar davomida kichik tadbirkorlik subyektlari respublika va aksariyat hududlarda aholi bandligini ta'minlashning asosiy manbalaridan biri bo'lib qolmoqda. Ayniqsa, Andijon, Namangan, Samarqand va Farg'ona viloyatlarida kichik biznesning bandlikdagi ulushi 80 foizdan yuqori bo'lib, ushbu hududlarda tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirish bo'yicha olib borilayotgan islohotlarning samaradorligini ko'rsatadi. Shu bilan birga, Toshkent shahri, Navoiy va Jizzax viloyatlarida kichik biznesni rivojlantirishga qaratilgan mavjud dasturlarni yanada takomillashtirish va qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini kengaytirish istiqbolli yo'nalishlardan biri hisoblanadi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, 2020–2024-yillar davomida O'zbekistonda kichik tadbirkorlik subyektlarining jami bandlikdagi ulushi yuqori darajada saqlanib, 2024-yilda 74,5 foizni tashkil etdi. Bu esa kichik biznesning mamlakatda yangi ish o'rinlarini yaratish va aholi bandligini ta'minlashdagi muhim o'rnini tasdiqlaydi. Hududlar kesimida Andijon, Namangan, Samarqand va Farg'ona viloyatlarida ko'rsatkichlarning yuqoriligi kichik biznesni rivojlantirish bo'yicha amalga oshirilayotgan islohotlarning samaradorligini ko'rsatmoqda. Kichik tadbirkorlik subyektlari uchun moliyaviy resurslardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish va imtiyozli kreditlash hajmini oshirish.

1. Hududlarning iqtisodiy salohiyatidan kelib chiqib, kichik biznesni rivojlantirishning differensial mexanizmlarini joriy etish.

2. Aholi bandligini oshirish maqsadida xizmat ko'rsatish, oilaviy tadbirkorlik va uy mehnati shakllarini yanada rivojlantirish.

3. Kichik biznes subyektlarining raqamli texnologiyalar va elektron tijoratdan foydalanish darajasini oshirish orqali ularning raqobatbardoshligini kuchaytirish.

4. Tadbirkorlik faoliyatini boshlash va yuritish bilan bog'liq ma'muriy tartib-taomillarni soddalashtirish hamda biznes muhitining jozibadorligini oshirish.

Mazkur takliflarni amalga oshirish kichik tadbirkorlikning iqtisodiyotdagi rolini kuchaytirish, aholi bandligini yanada oshirish va hududlarning barqaror ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishini ta'minlashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son Farmoni. "2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida". <https://lex.uz/ru/docs/-5841063>

2. O'zbekiston Respublikasi Qonuni. "Tadbirkorlik faoliyati erkinligining kafolatlari to'g'risida" (yangi tahrir). – Toshkent, 2012. <https://lex.uz/docs/-2006789>

3. O'zbekiston Respublikasi Qonuni. "Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishni qo'llab-quvvatlash to'g'risida". – Toshkent. (Lex.uz bazasidagi tegishli normativ-huquqiy hujjat havolasi keltirilishi tavsiya etiladi.)

4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishga oid qaror va farmonlari to'plami. – Toshkent. <https://lex.uz>

5. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi. O'zbekiston Respublikasining statistik to'plami. – Toshkent, 2025. <https://stat.uz>

6. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi. Hududlar bo'yicha ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish ko'rsatkichlari. – Toshkent, 2025. <https://stat.uz>

7. Abdukarimov B.A. Kichik biznes iqtisodiyoti. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2021. – 320 b.

8. Vahobov A.V., Xajibakiyev Sh.X., Muminov N.G'. O'zbekiston iqtisodiyoti va tadbirkorlik asoslari. – Toshkent: Sharq, 2022. – 384 b.

9. Qosimova G.A. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishning iqtisodiy mexanizmlari. – Toshkent: Fan, 2020. – 256 b.

10. Porter M.E. The Competitive Advantage of Nations. – New York: Free Press, 1998.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 6/3

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>